

**แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
ของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม
AN APPROACH TO IMPROVING PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY
OF SRIWICHAIWITTHAYA SCHOOL THE SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE NAKHON PATHOM**

ชนะการ เลี้ยงอำนวย¹

Chanakan Liangamnuai

ศักดิ์พันธ์ ตันวิมลรัตน์²

Sakdipan Tonwimonrat

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม และ 2) แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 91 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิต จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ด้านชุมชนกัลยาณมิตร ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ด้านวิสัยทัศน์ร่วม และด้านภาวะผู้นำร่วม ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา เป็นพหุแนวทาง โดยกำหนดให้ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตต่ำที่สุดในแต่ละด้านมาเป็นประเด็นเพื่อหาแนวทางพัฒนา จำนวน 6 ด้าน มีแนวทางในการพัฒนาทั้งหมด 22 แนวทาง

คำสำคัญ : ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

---

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์พันธ์ ตันวิมลรัตน์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

This research aimed to explore 1) the professional learning community of Sriwichaiwittaya School under Nakhon Pathom Secondary Educational Service Area Office and 2) an approach for improving the professional learning community of Sriwichaiwittaya School under the Nakhon Pathom Secondary Educational Service Area Office. The population of this research was 91 people, including the school director and teachers at Sriwichaiwittaya School. The research instrument was a opinionnaire and a structured interview form. The data analysis was examined in terms of frequency, percentages, mean, standard deviation, and content analysis.

The research findings were as follows:

1. The professional learning community at Sriwichaiwittaya School was at a high level overall. When considering each aspect, it was found that every aspect was at a high level, ranked by mean from high to low, as follows: learning and professional development, associate community, collaborative teamwork, supportive structure for community, shared vision, and co-leadership.

2. The directions for developing the professional learning community at Sriwichaiwittaya School have multiple approaches. Assign the variables with the lowest arithmetic mean values in each aspect to be issues to find development 6 variables. There were 22 developmental guidelines.

Keywords: Professional Learning Community

บทนำ

การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนเพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนประเทศให้มีสมรรถนะแข่งขันในระดับนานาชาติ เป้าหมายของการจัดการศึกษาคือ คุณภาพผู้เรียน โดยสถานศึกษามีพันธกิจหลักในการจัดการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมและเป็นพลเมืองยุค Education Disruption (จิตติมา วรณศรี, 2564) โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และได้กำหนดวิสัยทัศน์ที่ให้ประเทศไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และปัญญา (Wisdom and Learning Society) โดยพัฒนาคุณภาพคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกันนำสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542) นอกจากนี้แผนการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2560 - พ.ศ. 2579 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลก ศตวรรษที่ 21 โดยในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาระบบการพัฒนาวิชาชีพของครูในสถานศึกษา ด้วยการส่งเสริมให้มีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เพื่อให้ครูเกิดสังคมการเรียนรู้ในการพัฒนาและช่วยเหลือผู้เรียนในสถานศึกษาและระหว่างสถานศึกษา รวมทั้งแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และสร้างสังคมครูที่เข้มแข็งในการพัฒนาตนเองและนักเรียนให้เต็มศักยภาพ พัฒนาครูสู่การเป็นครูแกนนำ (Master Teacher) และครูมืออาชีพ (Professional Teacher) ที่สะท้อนทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะของวิชาชีพครู (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ซึ่งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของต่างประเทศได้มีการศึกษาวิจัยและพัฒนากลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยใช้การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง และโรงเรียนหลายแห่งนำมาปรับใช้เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาโรงเรียน ทั้งนี้งานวิจัยของต่างประเทศยืนยันตรงกันว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพส่งผลเชิงบวกต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งระบบอย่างยั่งยืน (Dong Nguyen and others, 2024) สำหรับประเทศไทยนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้นำชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาครูทั้งระบบ ตั้งแต่วิธีการฝึกอบรมครู การส่งเสริมให้ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างทำงาน และการกำหนดเกณฑ์ประเมินการเลื่อนวิทยฐานะของครู ให้สอดคล้องกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง และ อรพิน ศิริสัมพันธ์, 2561)

โรงเรียนศรีวิชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม จึงมุ่งจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและเป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด โดยส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถมีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพด้วยการใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งจากข้อมูลจากรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2565 พบว่า จุดที่ควรพัฒนาในมาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และบุคคลที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันวางแผนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้เป็นรูปธรรม สำหรับมาตรฐานที่ 2 ด้านกระบวนการบริหารและจัดการ สถานศึกษาควรพัฒนาและสร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา บุคลากรควรมีส่วนร่วมตัดสินใจเลือกแนวทางในการปฏิบัติงานให้มากขึ้น และในส่วนของมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษาควรพัฒนารูปแบบหรือระบบจัดเก็บสารสนเทศสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เป็นปัจจุบัน และสะดวกต่อการนำสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ สถานศึกษาควรพัฒนาให้มีเวทีอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูและผู้เรียนให้มากขึ้น (โรงเรียนศรีวิชัยวิทยา, 2566) และจากข้อมูลการสัมภาษณ์หัวหน้างานการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า การดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ

โรงเรียนศรีวิชัยวิทยา มีปัญหาดังนี้ กระบวนการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันของบุคลากรทางการศึกษา ยังไม่ครอบคลุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ครูบางส่วนยังขาดความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน อีกทั้งมีความขัดแย้งด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา บุคลากรบางส่วนยังขาดโอกาสในการแสดงความรู้ความสามารถของตนเองให้เป็นที่ประจักษ์ เนื่องจากการขาดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน ครูบางส่วนที่ปฏิบัติงานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือในกลุ่มงานเดียวกัน ยังขาดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน บุคลากรบางส่วนยังขาดความสามัคคี ความเห็นใจซึ่งกันและกัน ส่งผลต่อการลดทอนความสุขของผู้ปฏิบัติงาน และระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพยังไม่ครบวงจร (หัวหน้านางานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, 12 กรกฎาคม 2566) จากปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม ซึ่งผลการวิจัยจะมีคุณค่าในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนและการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากำลังคนอันเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศในทุกกระดับให้มีคุณภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม
2. เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม

วิธีการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 คน และครูผู้สอน จำนวน 78 คน รวมทั้งสิ้น 91 คน (ไม่รวมผู้วิจัย)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. **ตัวแปรพื้นฐาน** เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์ในการทำงานตำแหน่งปัจจุบัน
2. **ตัวแปรที่ศึกษา** เป็นตัวแปรเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามแนวคิดของสำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้ 1) วิสัยทัศน์ร่วม 2) ทีมร่วมแรงร่วมใจ 3) ภาวะผู้นำร่วม 4) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ 5) ชุมชนกัลยาณมิตร และ 6) โครงสร้างสนับสนุนชุมชน (สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) แบ่งออกเป็น 2 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน ประสบการณ์ในการทำงานตำแหน่งปัจจุบัน เป็นลักษณะแบบเลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 สอบถามความเห็นเกี่ยวกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม ตามแนวคิดของสำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert, 1967)

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด

การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือ

1. แบบสอบถามความคิดเห็น ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามแนวคิดของสำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามความคิดเห็น โดยพิจารณาข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิต (μ) ต่ำที่สุดของทั้ง 6 ด้าน มาเป็นประเด็นปัญหาในการสร้างข้อคำถามของการสัมภาษณ์และปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์หาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม ใช้มัธยฐานเลขคณิต (arithmetic mean : μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : σ) แล้วนำค่ามัธยฐานเลขคณิตที่ได้เปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 2006)

3. การวิเคราะห์หาแนวทางในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบข้อคำถามของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม

ตารางที่ 1 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง
วิชาชีพของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม

(N = 91)

การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	μ	σ	ระดับ
1. วิสัยทัศน์ร่วม	4.01	0.49	มาก
2. ทีมร่วมแรงร่วมใจ	4.03	0.46	มาก
3. ภาวะผู้นำร่วม	4.00	0.48	มาก
4. การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ	4.12	0.49	มาก
5. ชุมชนกัลยาณมิตร	4.07	0.34	มาก
6. โครงสร้างสนับสนุนชุมชน	4.02	0.36	มาก
รวม	4.04	0.42	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.04$, $\sigma = 0.42$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิต จากมากไปหาน้อย
ได้ดังนี้ ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ($\mu = 4.12$, $\sigma = 0.49$) ด้านชุมชนกัลยาณมิตร ($\mu = 4.07$,
 $\sigma = 0.34$) ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ ($\mu = 4.03$, $\sigma = 0.46$) ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ($\mu = 4.02$,
 $\sigma = 0.36$) ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ($\mu = 4.01$, $\sigma = 0.49$) และด้านภาวะผู้นำร่วม ($\mu = 4.00$, $\sigma = 0.48$)
ตามลำดับ เมื่อพิจารณา ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยภาพรวมอยู่ในช่วง 0.34-0.49 มีการกระจายของข้อมูล
น้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน ศรีวิชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม ทำให้ผู้วิจัยทราบค่ามัชฌิมเลขคณิตที่ต่ำที่สุดของแต่ละด้าน
ซึ่งนำมาเป็นประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา
1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน หัวหน้างานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 1 คน และครู 2 คน

เพื่อหาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาดังนี้

1. ด้านวิสัยทัศน์ร่วม (Shared vision) มีแนวทางในการพัฒนา 5 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหาร สถานศึกษาและครูควรร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และนโยบายของโรงเรียน พร้อมทั้งร่วมกันกำหนด แนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความเข้าใจให้บุคลากรในโรงเรียนทุกคนได้รับรู้ และเข้าใจร่วมกันถึงเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรร่วมกัน จัดทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียน โดยควรกำหนดให้ทุกโครงการและทุกกิจกรรมมีการระบุถึงกลยุทธ์และพันธ กิจของโรงเรียน 4) ครูควรมีการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางาน (Performance Agreement) และแผนในการ พัฒนาตนเองรายบุคคล (ID Plan) โดยควรระบุรายละเอียดของงานที่จะปฏิบัติให้เชื่อมโยงสู่วิสัยทัศน์ กลยุทธ์ และพันธกิจของโรงเรียน และ 5) โรงเรียนควรออกแบบเครื่องมือในการประเมินการปฏิบัติงานของครูและ บุคลากรทางการศึกษาโดยมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ และนโยบาย เป็นส่วนหนึ่งของตัวชี้วัดในการประเมิน

2. ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative teamwork) มีแนวทางในการพัฒนา 4 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดโครงสร้างการบริหารงานในโรงเรียนแบบเน้นการมีส่วนร่วม มีการกระจายอำนาจ หน้าที่ความรับผิดชอบอย่างทั่วถึงและเหมาะสมกับความสามารถของบุคลากร 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ควรปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเป็นระบบโดยใช้วงจรบริหารงานคุณภาพ (PDCA) 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควร ส่งเสริมให้เกิดการสื่อสารภายในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพโดยการนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสม และ 4) ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูควรร่วมกันสร้างบรรยากาศในโรงเรียนที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกัน

3. ด้านภาวะผู้นำร่วม (Shared leadership) มีแนวทางในการพัฒนา 4 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหาร สถานศึกษาควรสร้างความเชื่อมั่นต่อระบบการบริหารของโรงเรียน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ ครูได้แสดงความคิดเห็น มอบอำนาจในการตัดสินใจแก่ครูตามขอบเขตหน้าที่ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควร ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครูในการอุทิศตนเพื่อการศึกษา มีการเสริมแรงครูและสร้างแรงบันดาลใจให้ ครูเกิดภาวะผู้นำในตนเอง และ 4) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูทุกคนได้เป็นหัวหน้างาน อย่างน้อยคนละ 1 งาน และมีการหมุนเวียนงาน

4. ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Professional learning and development) มีแนวทางใน การพัฒนา 4 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรมีการจัดสรรเวลาในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกัน โดยกำหนดในตารางการปฏิบัติงานของครูและผู้บริหาร อย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง โดยนำประเด็น ปัญหาจากการปฏิบัติงานมาร่วมกันวิพากษ์อย่างมีเหตุผล 2) โรงเรียนควรจัดให้มีกิจกรรมเสวนา มีการนำเสนอ นวัตกรรม หรือแนวทางในการปฏิบัติงานที่ดี (Best Practice) 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำคณะครูไปศึกษาดู งานโรงเรียนที่มีนวัตกรรมหรือแนวทางในการปฏิบัติงานที่ดี (Best Practice) และ 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควร รับรองนวัตกรรม หรือวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ที่เกิดจากชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของคณะครู พร้อมทั้งเชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาให้คำแนะนำเพิ่มเติม และนำเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณะ

5. ชุมชนกัลยาณมิตร (Caring community) มีแนวทางในการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรร่วมกันยึดหลักธรรมในการครองตน ครองคน ครองงาน นำมาใช้ในการปฏิบัติงาน และพัฒนาเป็นอัตลักษณ์หรือคุณธรรมของโรงเรียน 2) โรงเรียนควรจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากร โดยบูรณาการทักษะในการป้องกันความขัดแย้ง และหลักบริหารความขัดแย้งเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรม และ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการรับเรื่องร้องเรียนแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของบุคลากรในโรงเรียน โดยเป็นบุคลากรที่ผ่านการอบรม หรือมีทักษะในการเจรจาไกล่เกลี่ย มีความยุติธรรม รับฟังปัญหาและเหตุผลของทุกฝ่าย

6. โครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Supportive structure) มีแนวทางในการพัฒนา 2 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนการใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม (Digital Platform) สำหรับใช้ในการบันทึกข้อมูลสารสนเทศนวัตกรรมและวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ที่เกิดจากชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ 2) โรงเรียนควรสนับสนุนการเข้าถึงฐานข้อมูลออนไลน์ให้กับบุคลากรในโรงเรียน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ด้านชุมชนกัลยาณมิตร ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ด้านวิสัยทัศน์ร่วม และด้านภาวะผู้นำร่วม ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่าอยู่ระหว่าง 0.34 - 0.49 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม เป็นพหุแนวทาง โดยมีแนวทางการพัฒนา 6 ด้าน จำนวน 22 แนวทาง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม ผู้วิจัยได้นำไปสู่การอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาตอนปลาย อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนได้มีการดำเนินงานที่ส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้และมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงานแบบเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติงานบนพื้นฐานของการร่วมมือกัน อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษามีการเสริมพลังอำนาจครูทั้งทางตรงและทางอ้อม ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จากงานที่ปฏิบัติ แล้วนำผลที่ได้จากการเรียนรู้ร่วมกันมาใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานของตน พัฒนาผู้เรียน และพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง มีวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมให้บุคลากรมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความเป็นกัลยาณมิตรทางวิชาการ มีการจัดทำระบบสารสนเทศของงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่เป็นประโยชน์ต่อการนำมาใช้พัฒนาวิชาชีพครู มีบรรยากาศในการปฏิบัติงานที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิราวรรณ เพ็ชรนาว่า ที่ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดีกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กันต์ธร หิรัญลักษณ์ ได้ศึกษาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ หนึ่งฤทัย สีหะวงษ์ ที่ได้ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิจัยพบว่า ระดับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นพหุแนวทาง โดยจำแนกเป็นรายด้านพบว่า

2.1 ด้านวิสัยทัศน์ร่วม (Shared vision) คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และนโยบายของโรงเรียน พร้อมทั้งกำหนดแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจน ด้วยการจัดทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียน ข้อตกลงในการพัฒนางาน (Performance Agreement) และแผนในการพัฒนาตนเองรายบุคคล (ID Plan) โดยเชื่อมโยงสู่วิสัยทัศน์ กลยุทธ์ และพันธกิจของโรงเรียน และใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับติดตามให้การปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนเกิดความสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธมลพรรณ คันธนู ที่ได้ศึกษาแนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดสุโขทัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้คณะครูได้มีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน และสอดคล้องกับ

งานวิจัยของประจักษ์ ยอดเมิน ได้ทำการศึกษาแนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 หนองบัวลำภู พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนาโรงเรียนและกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ครูควรนำวิสัยทัศน์ของโรงเรียนไปบูรณาการกับแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการปฏิบัติงานของตนเอง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีราวรรณ เพ็ชรนาวา ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรกำหนดบรรทัดฐานในการปฏิบัติร่วมกัน มีนโยบายและโครงสร้างการพัฒนาที่ชัดเจน และผู้บริหารสามารถปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างได้

2.2 ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative teamwork) คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรร่วมกันจัดโครงสร้างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม มีกระจายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างทั่วถึงและเหมาะสม ความสามารถของบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรมีกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเป็นระบบโดยใช้วงจรบริหารงานคุณภาพ (PDCA) และควรส่งเสริมให้เกิดการสื่อสารภายในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างบรรยากาศในโรงเรียนที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประจักษ์ ยอดเมิน ที่ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 หนองบัวลำภู พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกระจายหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างเป็นระบบ และมีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน จัดคนให้เหมาะสมกับงาน อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรใช้รูปแบบการสื่อสารที่มีคุณภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิลาวัลย์ โพธิ์ทอง และคณะ ที่ได้ศึกษาการประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของเครือข่ายที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงบทบาทในการเป็นผู้ประสานงาน ก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างครูในสถานศึกษา ให้ความรู้ความเข้าใจและให้การสนับสนุน เพื่อให้การปฏิบัติงานของคณะครูดำเนินไปได้อย่างเรียบร้อย อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของวีราวรรณ เพ็ชรนาวา ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี กรุงเทพมหานคร พบว่า โรงเรียนควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพภายในโรงเรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับ นิเทศติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

2.3 ด้านภาวะผู้นำร่วม (Shared leadership) คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความเชื่อมั่นให้กับครู นักเรียน และผู้ปกครองต่อระบบบริหารของโรงเรียนด้วยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็น มอบอำนาจในการตัดสินใจแก่ครูตามขอบเขตหน้าที่ มีการเสริมแรงครูในทุกโอกาสที่สามารถทำได้ สร้างแรงบันดาลใจให้ครูทุกคนเกิดภาวะผู้นำในตนเอง และส่งเสริมให้ครูทุกคนได้เป็นหัวหน้างาน อย่างน้อยคนละ 1 งาน และมีการหมุนเวียนงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัทรา สถาปัตต์ ที่ได้ศึกษาการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูทุกคนเกิดภาวะผู้นำสนับสนุน ภาวะผู้นำร่วม

และควรสร้างแรงบันดาลใจให้ครูทุกคนเกิดภาวะผู้นำในตนเอง โดยให้ครูมีอิสระในการเลือกแนวทางหรือวิธีการจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานต่าง ๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นูริยะ สามี ที่ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูได้ใช้ภาวะผู้นำในการปฏิบัติงาน ให้ความอิสระในการทำงาน มอบอำนาจในการตัดสินใจในบางเรื่องแก่ครู ยอมรับความสามารถของคณะครูในการปฏิบัติงานต่าง ๆ มีการสร้างขวัญกำลังใจ กระตุ้นให้ครูทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ

2.4 ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Professional learning and development) คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรจัดสรรเวลาในแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน โดยกำหนดในตารางการปฏิบัติงานของครูและผู้บริหาร อย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง โดยนำประเด็นปัญหาจากการปฏิบัติงาน ทั้งงานด้านการจัดการเรียนการสอน และงานอื่น ๆ มาร่วมกันวิพากษ์อย่างมีเหตุผล โรงเรียนควรจัดให้มีกิจกรรมเสวนา มีการนำเสนอนวัตกรรมหรือแนวทางในการปฏิบัติงานที่ดี (Best Practice) พร้อมทั้งเชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาให้คำแนะนำเพิ่มเติม และนำเผยแพร่สู่สาธารณะ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำคณะครูไปศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการสร้างนวัตกรรมและแนวทางในการปฏิบัติงานที่ดี (Best Practice) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธมลพรรณ คันธนู ที่ได้ศึกษาแนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดสุโขทัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรมีกิจกรรมเสวนาร่วมกัน มีการนำประเด็นปัญหาจากการปฏิบัติงานมาร่วมพูดคุย แลกเปลี่ยนระหว่างกัน เพื่อหากลยุทธ์แนวทางในการแก้ปัญหา แล้วนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมบริบท อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัตรา สภาพอดต์ ที่ได้ศึกษาการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า โรงเรียนควรจัดชั่วโมงให้ครูและผู้บริหารได้มีเวลาดำเนินกิจกรรมตามกระบวนการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง เพื่อวิเคราะห์และระบุปัญหาในสิ่งที่ต้องการพัฒนา ออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมหรือนวัตกรรม พร้อมทั้งมีการวิพากษ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูได้ไปศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีผลงานและประสบความสำเร็จ และนำผลการศึกษาดูงานมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิราวรรณ เพ็ชรนาว่า ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี กรุงเทพมหานคร พบว่า คณะครูควรมีการแลกเปลี่ยนกันแบ่งปันเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอน เทคนิคการปฏิบัติงานอื่น ๆ ระหว่างกัน มีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และร่วมมือกันแก้ปัญหาในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

2.5 ชุมชนกัลยาณมิตร (Caring community) คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรใช้หลักธรรมในหลักการครองตน ครองคน ครองงาน ในการปฏิบัติงาน และพัฒนาเป็นอัตลักษณ์หรือคุณธรรมของโรงเรียน โรงเรียนควรจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรที่บูรณาการทักษะการป้องกันความขัดแย้งและหลักการบริหารความ

ขัดแย้ง นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการรับเรื่องร้องเรียนแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นูริยะ สามี ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรม สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาด้วยความสัมพันธ์อย่างกัลยาณมิตร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิราวรรณ เพ็ชรนาว่า ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี กรุงเทพมหานคร พบว่า คณะครูควรมีเสรีภาพในโรงเรียน ครูและนักเรียนมีสิทธิแสดงความคิดเห็นโดยยึดหลักประชาธิปไตย ผู้บริหารให้การช่วยเหลือ สนับสนุน ให้อำนาจ และดูแลในด้านต่าง ๆ อีกทั้งควรสนับสนุนให้ครูมีการสื่อสารเชิงบวกระหว่างกัน

2.6 โครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Supportive structure) คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนการใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม (Digital Platform) ในการบริหารจัดการสารสนเทศ นวัตกรรมและแนวทางการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ที่เกิดจากชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พร้อมทั้งสนับสนุนการเข้าถึงฐานข้อมูลออนไลน์ให้กับบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นูริยะ สามี ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระจายอำนาจความรับผิดชอบให้ครู มีความคล่องตัวในการพัฒนางานระบบข้อมูลสารสนเทศ โดยส่งเสริมให้คณะครูร่วมออกแบบการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศและจัดทำทะเบียนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สร้างหรือจัดหาดิจิทัลแพลตฟอร์ม นวัตกรรม และเทคโนโลยีดิจิทัลรองรับให้การทำงานสะดวก รวดเร็ว สามารถตรวจสอบระบบข้อมูลสารสนเทศให้มีความถูกต้องและเป็นปัจจุบัน อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัทรา สภาพัตต์ ที่ได้ศึกษาการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า โรงเรียนควรสร้างระบบสนับสนุนให้ครูเกิดความสะดวกในการปฏิบัติงาน สามารถจัดเก็บและเข้าถึงข้อมูลผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สนับสนุนเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประจักษ์ ยอดเม้น ที่ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 หนองบัวลำภู พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการข้อมูลสารสนเทศของงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้เป็นปัจจุบัน และเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างสะดวก รวดเร็ว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเสริมสร้างพลังอำนาจให้แก่ครูทั้งทางตรงและทางอ้อม สนับสนุนให้ครูได้ใช้ภาวะผู้นำในการปฏิบัติงาน โดยควรส่งเสริมให้ครูทุกคนได้เป็นหัวหน้างาน และมีการหมุนเวียนงาน ผู้บริหาร

ควรมีการเสริมแรงและสร้างแรงบันดาลใจให้ครูทุกคนเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน และพัฒนาตนเองสู่ผู้นำการเปลี่ยนแปลง สามารถเป็นผู้นำร่วมกับผู้บริหารในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และนโยบายของโรงเรียน พร้อมทั้งกำหนดแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจน ด้วยการจัดทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียน ข้อตกลงในการพัฒนางาน และแผนในการพัฒนาตนเองรายบุคคลที่บูรณาการเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ และพันธกิจของโรงเรียน

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนการใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มในการจัดการสารสนเทศของงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทั้งนวัตกรรมและแนวทางการปฏิบัติที่ดี พร้อมทั้งสนับสนุนการเข้าถึงฐานข้อมูลออนไลน์ให้กับบุคลากรในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา เช่น ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา วัฒนธรรมองค์กร รูปแบบการบริหาร เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจากมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ผู้เรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา เป็นต้น

3. ควรมีการศึกษาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในระดับสหวิทยาเขต ระดับเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น

รายการอ้างอิง

- กันต์ธร หิรัญลักษณ์. (2564). “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิตติมา วรณศรี. (2564). *การบริหารจัดการศึกษายุคดิจิทัล*. พิษณุโลก: โรงพิมพ์รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3.
- ธมลพรรณ คันธนู. (2562). “แนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดสุโขทัย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- นุรีย์ สาอิ. (2564). “แนวทางการพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง และ อรพิน ศิริสัมพันธ์. (2561). *ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครู (Professional Learning Community) กลยุทธ์การยกระดับคุณภาพการศึกษา: แนวคิดสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: M&N Design Printing.

- ประจักษ์ ยอดเมิน. (2563). “แนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 หนองบัวลำภู.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและการพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 116, ตอนที่ 74 ก. หน้า 3.
- โรงเรียนศรีวิชัยวิทยา. (2566). **รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2565**. นครปฐม: โรงเรียนศรีวิชัยวิทยา.
- วิราวรรณ เพ็ชรนา. (2563). “แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสหวิทยาเขตวิภาวดี กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิลาวัลย์ โพธิ์ทอง และคณะ. (2564) “การประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของเครือข่ายที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.” **วิจัยและพัฒนาหลักสูตร** 11(1): 182-199.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 –2579**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). **คู่มือประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่สถานศึกษา**. ม.ป.ท.
- สุภัทรา สภาอรรถ. (2562). “การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา.” วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- หนึ่งฤทัย สีหะวงษ์. (2562). “ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม.
- Best, John W. (2006). **Research in Education**. 10th ed. Englewood cliffs: Prentice Hall.
- Likert, Rensis. (1967). **The Human Organization**. New York: McGraw- Hill.
- Nguyen, Dong, and others. (2024) “A review of the empirical research literature on PLCs for teachers in the Global South: evidence, implications, and directions.” **Professional Development in Education** 50(1): 91-107.

